

Виходить у Львові що
дня (крім неділь і гр.
кат. съвт) о 5-й го-
дині по полудни.

Редакція і
Адміністрація: улица
Чарнецького ч. 12.

Письма прямують ся
лиш франковані.

Рукописи звертають ся
зокрема жадані
ї за зложенем оплати
почтової.

Рекламації незапече-
чані вільні від оплати
почтової.

НАРОДНА ЧАСОПІСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Вісти політичні.

(Справа такси військової. — Авантюра в парламенті. — Буча в угорській парламенті і виступлене гр. Апонія з ліберальної партії. — Студентські непокої в Києві).

На вчерашньому засіданні палати послів предложив міністер краєвої оборони проект закона в справі зміни такси військової. Після того проекту найнижчі категорії такси військової 2, 4 і 6 корон, мають бути знесені. Впрочому нова такса буде подібно як податок особисто-доходовий визначувала після висоти доходів і висоти загаданого податку. Міністерство скарбу предлімінує дохід з того на 2,700,000 корон.

По відчитанню пильного внесення пос. Ка-
трайна, жадаючого як найскоршого залагодже-
ння провізорії буджетової, захадав пос. Фресель
вибору окремої комісії для нагани для посла
Штайна, котрий на оногдашньому засіданні кри-
кнув до Фреселя: Віддайте годинник, котрий
украли в білградськім конаку. Президент по-
відомив, що по засіданні зарядить вибір комі-
сії. По сім вела ся дальша дискусія над бе-
сідою президента міністрів. Насамперед прома-
вляв пос. Форшт, котрий сказав, що справа
важе рішила ся в користь Угорщини, отже нема
небезпечної, щоби Австро-Угорщина упала; але она

повинна станути на власних ногах і трактувати свої народи однаково справедливо. Заса-
да, якої держить ся др. Кербер, що без при-
зволення Німців не може бути справедливості,
мусить упасти. — Пос. Менгер полемізував з
Форштом і заявив, що вся одвічальність за те-
перішні сумні відносини спадає на Чехів. —
Наконець промавляв ще пос. Кльофа, котрий
доказував, що для Австро-Угорщини був би найліпший
федеративний устрій. Чехи — казав він — по-
винні станути як союзники побіч Мадярів і разом з ними вести борбу проти німецької
гегемонії. На тім закінчено дискусію, а при
кінці засідання вибрано комісію для нагани.
З галицьких послів вибрано до неї Гнівоща,
Грека, Довжанського і Дулємбу. — По засідан-
ні прийшло на кульоарах до великої аванту-
ри. Там прийшов був журналіст др. Мандель,
котрий оповідав Штайнові о крадежі, якої до-
пустив ся Фресель в Білграді в королівській па-
латі; він мав станути за съвідка перед комі-
сією для нагани. Посли Фресель, Сегналь і
Кльофа побачивши Манделя, приступили до
него і розпочали з ним сварку. Від сварки
прийшло до бійки, в котрій загадані посли ду-
же побили Манделя, але й він мав котрогось
з них сильно ударити.

Тіша додержав слова і взявся до обструка-
ції, щоби їй конець зробити. На вчерашньому за-
сіданні поставив пос. Подманіцький внесене, що
би що дня відбувалися два засідання, рано і

Том-пачкар.

(З французского — Марк. Превоста).

Ціла та побережна околиця від Дункер-
ки до Фірне, подібна до пісковатої пустині,
котра колись мусіла зазнати якогось напрас-
ного, внутрішнього потрясения: піскові види-
творять тут ланцюхи горбків, вавози, вирви, ко-
рита висохлих потоків — ціла орографія на-
малі розміри, котрій не хибув навіть улуди о-
желедців, коли бліде сонце Фландрії окине
своїми проміннями лискучі шпилі... А море Пів-
нічне пожирає ту гористу Сагару — то Пів-
нічне море, ані так голубо-сине як Середземне,
ані таке зеленковате як Океан, лише сіре в жов-
ті, чорні і сині смуги, ще більше понуре як
сумне небо, що розпростирає ся над его фі-
лями.

Кілька кроків від берега нема вже ні
одної стежки; стіни піску закривають море, ні
чи не вказує прохожому дороги і коли хто
вибере ся в ті сторони без бусолі і без провід-
ника, напевно заблудить. Перед кількома літа-
ми досвідчив я того на собі. Я вийшов з Ро-
вендель коло 4 години по полудни, вибираючи
за ціль проходу стару церков, котрої вежу
видко було по другій стороні белгійської гра-
ници. В міру того як я ішов в долину, вежа
ставала чим раз менша і менша, аж вкінці

цілковито зникла. Помимо того ішов я дальше,
стараючи ся лише зйті з простого напряму;
але треба було входити горбки і вирви і уй-
шовши кілька кільометрів, я вже не зінав, де
есмь.

Чи знаєте ту замну дрож, що переймає
чоловіка на скрізь, коли ідути самінно незнаною
ему околицею через гори або ліси, каже
собі з надходячоюночію, що заблудив? То не
страх з него говорить, бо не грозить ему нія-
ка небезпечність; однако то якесь посвячене
чувство, зроджене в пересвідченні о неможли-
вості успішного ділання в самоті, з напрасної
потреби бачити, чути, дотикати ся таких, як
він людських еств. Та також непевність того,
що буде, непевність будучого спочинку, непев-
ність даху над головою і ліжка... Я мав аж
надто нагод запізнати ся в тим чувством і роз-
думувати над ним, блукаючи ся по надмор-
ських фландрійських горбках та глядаючи при-
тулку або людского ества...

Пітьма вже від давна залягла гори і піс-
кові долини, коли нагле на сто кроків перед
собою побачив я мале съвітло — мигаюче і
бліде — подібне до того, як добачило семеро
дітей в байці Берольта.

Кілька хвиль пізніше стукав я до дверей
дому, помальованого на синю, під соломяною стріхкою, з вікнами завішеними білими
заслонами, дому, яких бачить ся так богато,
розкинені в приграниці фландрійським селі.
Чоловік високого росту, з поважним лицем,

Передплата у Львові
в агенції дневників
пасаж Гавсмана ч. 9 і
в ц. к. Староствах на
провінції:

на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на четверть року „ 1·20
місячно „ „ 40

Поодиноке число 2 с.
З поштовою пере-
силькою:

на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на четверть року „ 2·70
місячно „ „ 90

Поодиноке число 6 с.

ввечер а президент палати заявив, що поста-
вить то внесене на порядку дневним нинішно-
го засідання. На то підняла опозиція страшну
бучу. Горват кричить: Президент то бандит!
Ми вас викинемо звідтам!... — В палаті робить
ся страшений крик і посли мало що не буть
ся. По довгій перепалці заявляє Гр. Апоній,
що внесене Подманіцького противить ся регу-
лямінові і він для того виступає з ліберальної
партиї.

З Петербурга доносять, що в Київі прий-
шло було дня 16 с. м. до великих непокоїв
серед студентів. Того дня припадали роковини
страження київського студента Балмашева, убий-
ника міністра Сінятіна. Кількасот студентів
вібралися тає дня в університеті і зробили
там велику бучу. Поліція арештувала 29 stu-
dentів. Того самого дня демонстрували і stu-
dentи політехніки і з червоними хоругвами та
шортетами Балмашева внали до авті, де від-
святкували пам'ять страженого. На другий
день відбулися збори студентів, на які запро-
шено також ректора. На тих зборах домагали
ся студенти усунення декана і професора
Сворініна і професора Ломоносова.

свівичим волосем, одітій з мисливська вовня-
не одіє і чоботи, вийшов мені отворити двері.
— Добрий вечір, пане! — сказав мені на
привітанні.

— Даруйте — відозвав ся я — що вас
непокою... Я заблудав і хотів би довідати ся,
де я?

Чоловік уступив на бік, аби мене впу-
сти до середини. Я увійшов до великої комі-
ннати з камінним помостом, дуже чистої, за-
смітеної гладкою дубовою обставою, як в го-
ляндській кухні. Двері до сусідної комната
були прихилені.

— Ви тут в домі Вер-Букета, як его на-
зываю, пане — сказав мій господар. — Я
єсмь Михайліо Девахтер. А село тут побіч,
Форднайкт.

— В Бельгії.

— У Франції... На самій границі.

— Далеко звідси до Дункерки?

— Буде яких девять кільометрів.

— Чи в Форднайкт буду міг найmitи
коні до Дункерки?

— О так!... певно.

Я цілком не мав охоти зачинати на ново-
мого проходу, особливо в темну ніч. Впрочому
в селі певно не розуміють добре французького
язика. Отже я спітав:

— Не могли-б ви мене завести до Форд-
найкт і помогти в винайденю коній?

Чоловік хвильку надумував ся. Відтак
сказав:

Н о в и н к и.

Львів днія 27-го падолиста 1903.

— З ц. к. краєвої Ради шкільної. Ц. к. краєва рада шкільна затвердила вибір д-ра Казим. Виржиковського на відпоручника ради міскої до ц. к. окружної ради шкільної в Жовкві Стан. Кнопа управителя 2-кл. школи в Завалові на представителя учительства до ц. к. окружної ради шкільної в Підгайцях; Ів. Сочинського управителя 2-кл. школи в Давидківцях на представителя учительства до ц. к. окружної ради шкільної в Чорткові; д-ра Іл. Фішлера на представителя мойсеєвого віро-сповідав до ц. к. окружної ради шкільної в Станиславові. — Ц. к. краєва рада шкільна іменувала Людв. Бенківського і Єр. Левицького суперентами гімназії Франц-Йосифа у Львові і Володим. Ковальського в Ц. к. школі реальній у Львові. — Дальше іменувала ц. к. краєва рада шкільна Мар. Поперівну учителькою 4-кл. школи народної в Залізцях і Алекс. Бабака учителем 1-кл. школи народної в Топільниці. — Ц. к. краєва рада шкільна постановила будову 2-кл. школи в Кошиляках при помочі підмоги з фонду краєвого і ухвалила уділити громаді Боневичі в добромильському окрузі безпроцентову позичку 2400 К на будову школи. — Ц. к. краєва рада шкільна перемінила 2-кл. школу в Баріши, бучацького повіта на 4-класову і 1-кл. в Петрилові, товмацького повіта на 2-класову.

— З „Львівського Бояна“. Для 10-го с. м. відбулися загальні збори товариства „Львівський Бойн“, на яких по уделеній абсолюторії старому виділові, вибрано виділ новий, який на васідані дні 15-го с. м. уконституовано в с. спосіб: голова п. Ромуальд Зарицький, містоголова Іван Біликівський, дірігент Роман Гапічак, містодірігент Михайло Волошин, дірігентка п. Софія Ясеницька, писар Омелян Садовський, касиер Ярослав Вітольський, бібліотекар Йосиф Доманік, заступники виділових: Корнило Вілобрам і п. Емілія Крушельницька.

— Загальні збори „Академічної Громади“ відбулися в дніх 8 і 15 падолиста. По справедливому голови товариства та поодиноких функціонарів, уділили збори уступаючому виділові абсолюторію. Відтак приступлено до вибору нового виділу, до якого увійшли: Стефан Вітвицький, студент прав, голова; Володимир Домбровський, студ. фільософії, містоголова; Ярослав Гординський, студ. фільос., бібліотекар; Адольф Мусянович, студ. фільос., касиер фонду запомогового; Михайло Тершаковець, студ. фільос., касиер фонду оборотового; Іван Боднар, студ. фільос., контролер: Омелян Садовський, писар; Матвієв Січинський, Іван Яремович, Роман Курбас студенти прав та М. Гринюк

— Зараз... то єсть так... то можна буде зробити. Але мусимо заждати аж верне Гудулі... бо тепер знаєте... не можу вийти з дому.

В тій хвили роздався в сусідній комнатах проймаючий, жалістний зойк. Михайло Девахтер побіг там. Крізь отверті двері бачив якого похиленого над ліжком і чув, як шептав по фланандски незрозумілі для мене слова.

Коли нернув мав сльози в очах.

— Маєте хорошого дома? — спітав я.

Притакнув головою.

— То Том конає — сказав.

А побачивши з моєго лиця, що я не зrozумів его добре, додав:

— Том, мій пес, котрого, пане, замучили стражники. Хочете его побачити?

Я притакнув. Завів мене до другої комнатах і моїм очам представився особливий вид: великий, жовтий пес, род хорта мішанця, лежав на постели. За правим ухом видко було запеклу кров; одну з передніх лап мав немов відтяту, а зранену ногу обвінчено закрівленою шматкою. Боками робив напрасно, скоро. З язиком напів вистаючим з поміж зубів, з прикніннями очима, хорчало бідне звірія.

Михайло Девахтер наблизився до него, поцілував в морду і сказав:

— Злодій! Заплатять мені за него!

Ми вернулися до першої комнатах. Господар взяв цинковий збанок з шафи, поставив дві склянки на столі і наповнив їх чорвонавим пивом.

і Василь Чайківський студенти фільософії, виділові. Заступниками виділових вибрано: Олексу Бойчуна, Миколу Бажалука, Івана Джиджору студ. фільос. і Володимира Гериновича студ. прав.

— **Окрадені посли.** Послів до ради державної, Стояловіць, цц. Вілька і Бомбу обікрали оноги в вагоні Північної залізниці. Украдено 100 залізничні легітимації і готівку, яку мали коло себе.

— **Злочин чи природна смерть?** Із Станиславова доносять одній з львівських часописів: Руско-кат. пароха в Губині коло Золотого Потока, о. Стефана Гавацького, найшла позавчора рано служба неживого в ліжку зі знаками насильної смерті. Заходить підозріне, що о. Гавацького убито в цілях грабіжі. Станиславівська прокуратура веде енергічне слідство. О. Гавацькій уходив задуже богатого.

— **Грізний пожар** вибух вчера перед полуднем в Перешибиши. Іменно горів магазин фарб і оліїв Маєра Ганса при ул. Францішканській. Міска пожарна сторожа по чотирогодинній тяжкій праці загасила огонь з нараженем власного життя, бо в магазині крім інших матеріалів було також богато бочок бензину і дві бочки стрільного пороху. На щасті ті бочки удалися видобути з огню, інакше було би прийшло до експлозії, яка потягнула би за собою необчислену катастрофи. Каменіця Ганса, в якій вибух пожар лежить в середині найгустіші забудованої дільниці.

— **Гурагани і громи.** О дивних явищах природи в тій порі року доносять з різних сторін. В Німеччині в багатьох місцевостях лютилися такі вихри, що всяка комунікація була перервана. Найбільші школи наробили гураган в провінціях саксів і у Вестфалії. Телеграфічні получения з Голяндією, Бельгією, Францією, Італією і Швейцарією неперервні. З Кольонії доносять, що вихри наробыли там богато школи. В міску газіні ударив гром і спалив будинок. Вихор скинув з вісімох інших будинків коміні. З різних сторін Вестфалії доходять також сумні вісти. В Діссельдорфі і околиці лишили страшні дощі з блискавицями і громами, драти телеграфічні поперевріяні, в лісах множество дерев повиризаних з корінцем. Під Клеве гром убив 2 особи. У Франкфурті над Меном лютився страшний гураган, вкривав дерева, витискив шиби, перевертав телеграфічні стовпі. На улицях була довший час переврана комунікація. В Пайні вихор перевернув церковну вежу і надірвав дах. Много нещастних случаїв було в Англії. В різних містах цегли з розвалених комінів убили десять осіб. На морі потонуло богато кораблів.

— **Охрещений по смерті.** В Рабі вижній, коло Нового Торгу помер дні 23 жовтня с. р.

богатий Жид, старий холостяк, котрий не мав у себе нікого, лише о три роки від себе молодшу, 63-літну слугу, християнку, Магдалену Станиш. Тота слуга, що в хвили смерті була поза домом, заставши свого пана небіщиком, умila его і положила на мараз. Відтак розголосила, що небіщик ще жив, коли она прийшла і що она на єго бажане охрестила єго. На тій основі парох в Рабі вижній відправив помершому пана нахиду і поховав єго на християнськім кладовищі. Позаяк однакож небіщик полішив досить значне майно, отже єго брат, що мешкав постійно в Парижі, аголосився по спадщину. Довідавши ся, що небіщика поховали на християнськім кладовищі, захадав від власті екзгумації тіла і поховання на єгипетському кладовищі. Справа оперла ся поки-що перед властями.

— **Студентські заворушення в Київі.** З Київа звіщають, що дня 16 падолиста, яко в річницю страчення убийника, студента університету, Балмашева, що убив міністра Сипягіна, прийшли до демонстрації студентів. Вже два дні перед тим вийшла відозва, котра визивала, щоби почти смерть революціоніста через неслухане викладів і обхід дня 16 падолиста. І дійстно зібрала ся о 11 год. рано на університеті товія студентів, котрі вийшли громадно до 14 салі і заповнили єї по береги. Тут виголошено мови, почім вийшли студенти на улицю, де зовсім ненадійно зорганізувала ся нараз демонстрація. Повільним кроком, у взірцево упорядкованих рядах рушив похід, зложений з кількасот голов улицею Володимирською. По дорозі співано революційні пісні і підношено оклики против держави. Коло студентської кухні розгібився похід. Демонстрації старалися перешкодити куратор, ректор і інспектор університету, однако не змогли нічого вдійти. Коли они виходили з університету, студенти заспівали „Вічна пам'ять“. Арештовано 29 студентів.

— **Перечислив ся.** В Лоді — як пише єгипетська газета „Гамелік“ — служила у одного пана дівчина, що заслуженини придбал трохи грошей і купила собі державний льос за 300 рублів. Коли жінка пана умерла, служниця лишила ся у него. По двох літах пан, котрий записав собі був число льосу, вичитав в газеті, що служниця єго виграла 75.000 рублів, о чим она не знала. Почав отже заліпати ся до дівчини і чим скорше оженив ся з нею, помимо того, що ціла родина противилася тому. Кілька днів по вінчаню, муж виявив жінці радістну новину, що виграла великий льос. На жаль, дізнатав ся від неї, що ще перед роком продала она той льос в конторі банків, а гроші зложила в щадниці, аби мати більший процент.

— **Видко, що ви не тутешні, пане — відповів Михайло Девахтер.** — Такі пси, як Том, знаєте, вправляє ся від маленькості до подорожі з Бельгії до Франції. Відтак учить ся їх утікати перед стражниками в той спосіб, що убирають ся в мундур тих дармоїдів і бю бідного пса. Кілька разів надірвав мундур, тільки разів пса битий. Наслідок того такий, що пізніше на вид зелених штанів утікає, як лише може найскорше...

— І той пес носив тютюн?

— Тютюн, полотно, все, що хочете. Том, пане, зважав нераз три франки денно, як чоловік. Ті злодії прилучують також пси до погорін за нашими; але Том має добре ноги і ніякого пса не бояв ся. Лиш куля була скорійша від него....

Жалібніше зойканс перебило бесіду Девахтера. Встав скоро, пішов побачити конаючого пса і вернув, говорячи придавленим голосом:

— Не потягне вже довго, бідний псище.

— Але — спітав я — звідких така любіть тих стражників.

Михайло потряс головою.

— Ах, знаєте, їм розходить ся о нагороду!... Коли їм удається ся зловити такого пса, відсилають контрабанду до цивового уряду, там, до Франції і долучають до протоколу лапу бідної звірини. За те дістають нагороду: двай-

— Заки, пане, діждемо ся Гудулі — скавав вказуючи мені крісло — напевно ся по скляночці. А може ви голодні? Маю лиш хліб і масло, знаєте?

— Дякую. Радо напию ся, але юсти не хочу.

— І закурите? Маєте тут добру люльку — тим можу похвалити ся — і тютюн, до котрого не скоро доберуться стражники.

Закуравши люльку, засіли ми до стола з склянками перед собою. Михайло Девахтер сидів якийсь час мовчки. За приміненнями дверми чути було жалістні зойкі бідного Тома.

— Той пес, пане... — промовив знову господар — чи увірите, вернув з Дунікерки, куди заволікли його стражники, сам з відтягою лапою і двома кулями за ухом. Злодій! Знущався так над бідним сотворінем! Але... перший, до котрого прицілю ся!...

Випив склянку пива відразу, відтак імовірно аби зробити полекшу свому смуткови, відозвав ся:

— Пять літ з нами працювало то звірія. Вам, пане, можу то сказати, бо ви не нужденний стражник — ми займаємося перепачковуванем кружев, сірників, тютюну з Бельгії до Франції. Мала, яку небавсм побачите, нині саме в дорозі по тютюн. Добрий то кусник хліба, хоч тяжкий.

— А якже вам Том помагав? — спітав я. — Чи стояв на чатах?

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

**Львів,
Ринок ч. 10**

„ДНІСТЕР”

**дім
„Просвіти“**

одиноке руске товариство, засноване в р. 1892, обезпечає будинки, движимості, збіже і пашу проти шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зись т. е. надвипшку з оплат, розділяє межи членів яко звороти; в послідніх трох літах виносив зворот 8% .

„Дністер“ виплачує шкоди дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в загальній сумі 3,187.258 кор.

„Дністра“ поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадності.

„Дністер“ посередничить при позичках на жите в краківськім Товаристві.

„Дністер“ відступає частину провізії з таких обезпечень на рускі добродійні цілі; для того на жите треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

„Дністра“ фонди виносять з кінцем 1902 р. 838.364 кор. і всі уміщені в цінних паперах пупілярних.

„Дністер“ уділяє агенції селянам, особливо там, де ще не роблять єго агенти.

„Дністра“ агенти заробили 432.000 К провізії.